

Motion till riksdagen 2019/20:350

av Aron Emilsson m.fl. (SD)

Ordbok över Sveriges dialekter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ordbok över Sveriges dialekter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svenska dialekter är en omistlig del av vårt gemensamma kulturarv. Vår dialekt, vårt sätt att tala, har vi på ett eller annat sätt med oss var vi än befinner oss i vårt land. Det lokala tungomålet är det som mest av allt förknippar människor med hembygden. Det finns skeenden och tillfällen där den rätta känslan endast kan förmedlas på lokal dialekt.

Men dialekterna får allt mindre skarpa gränser och tappar därigenom användare, åtminstone i sina särpräglade former. Därför har också det vardagliga ord- och språkbruket blivit fattigare. När olika dialekters avvikelser från rikssvenskan uppmärksammas är det främst språkmelodin och uttalet vi läser av, vilket snart är det enda som återstår av de forna dialekterna. Det som försvinner i snabbast takt är ordförrådet, dialektala ord och uttryck som försvinner med den äldre generationens bortfall.

Allt fler svenskar intresserar sig för dialektala ord, ortnamn och variationer av det svenska språket. Tv och radio gör populärvetenskapliga program om språket, en mängd webbsidor innehåller fakta och ljudprov på svenska dialekter. Det författas allt fler ordböcker över dialekter och det förekommer även en del dialektgrammatiska böcker.

Förutom att dialekterna har ett omistligt historiskt värde är de unika som identitetsbärare och måste således bevaras, användas och säkras för kommande generationer.

Ett arbete för att ta fram en ordbok över Sveriges dialekter har länge bedrivits vid Institutet för språk och folkminnen. Boken ämnar belysa dialekterna från språkhistorisk, dialektgeografisk, social och kulturell synpunkt, men den ska också beskriva den pågående dialektutjämningen och anknyta till modern forskning.

De senaste åren har projektet legat nere och vi ser därför med stor oro på att den omistliga kulturskatt som dialekterna är kommer att förloras och aldrig någonsin ha möjlighet att bevaras i sina rätta former.

I våra nordiska grannländer har liknande projekt, i respektive nationell kontext, levt vidare med en helt annan dignitet. Medan man i Sverige övergivit det stora projektet med en helomfattande ordbok har man satsat helt andra resurser i både Norge, Finland och Danmark. I Norge färdigställdes en norsk ”ordbok över det norske folkemålet og det nynorske skriftmålet”, lagom till grundlagsjubileet 2014 med mer än 300 000 ordartiklar. I Finland finns Ordbok över Finlands svenska folkmål – den finlands-svenska dialektordboken.

Utifrån ovanstående vill vi att regeringen åter aktualiserar frågan och återkommer med en fortsättning av det avstannade projektet om att ta fram en helomfattande ordbok över Sveriges dialekter.

Aron Emilsson (SD)

Runar Filper (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Jonas Andersson i Linköping (SD)

Cassandra Sundin (SD)